

Besluit

Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding hbo-bachelor Land- en Watermanagement van de Hogeschool Van Hall Larenstein

Gegevens

datum	Naam instelling	: Hogeschool Van Hall Larenstein
15 augustus 2013	Naam opleiding	: hbo-bachelor Land- en Watermanagement (240 ECTS)
onderwerp	Datum aanvraag	: 19 december 2012
Definitief besluit	Varianten opleiding	: voltijd, deeltijd
accreditatie hbo-bachelor	Locatie opleiding	: Velp
Land- en Watermanagement	Datum goedkeuren	
van de Hogeschool Van Hall	panel	: 13 maart en 5 juni 2012
Larenstein (001325)	Datum locatiebezoeken	: 5 en 6 juni en 15 november 2012
uw kenmerk	Datum visitatierapport	: november 2012
2012-1554	Instellingstoets kwaliteitszorg	: aangemeld en geaccepteerd voor het invoeringsregime van de instellingstoets kwaliteitszorg als bedoeld in artikel 18.32 b en c van de WHW.
ons kenmerk		
NVAO/20132704/ND		

bijlagen

3 Aanvullende informatie

De NVAO heeft bij brief van 29 mei 2013 de instelling aanvullende informatie gevraagd over de deeltijd variant van de opleiding. Bij brief van 12 juni 2013 heeft de NVAO de aanvullende informatie ontvangen.

Beoordelingskader

Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport en de aanvullende informatie deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden.

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel (hierna ook: de commissie).

Hogeschool Van Hall Larenstein is een hogeschool die zich met het opleidingsaanbod richt op natuur en omgeving, de gezondheid van mens en dier en verantwoord ondernemerschap. De opleiding Land- en Watermanagement (hierna: LWM) is een vierjarige Bachelorstudie (240 EC), die zowel in voltijd als in deeltijd te volgen is. LWM werkt aan de herstructurering van het curriculum van de voltijdse opleiding. Het oude curriculum loopt uit voor de huidige derde- en vierdejaars, de eerste en tweedejaars volgen het nieuwe curriculum. Het deeltijdprogramma wordt in deze herziening niet meegenomen. Het voltijdse en het deeltijdse opleiding hebben dezelfde doelstellingen, alleen zijn er enkele verschillen in de programma's, vooral qua studiebelasting en de inrichting van de majors.

De beoogde eindkwalificaties

De commissie kwalificeert de beoogde eindkwalificaties als voldoende.

De opleiding heeft haar eigen eindkwalificaties gedefinieerd, gebaseerd op drie beroepsprofielen. De drie beroepsprofielen laten een doorkijkje naar de toekomst van de afgestudeerden zien. Opgemerkt zij dat deze beroepsprofielen de werkveld beschrijven vanuit het perspectief van de ervaren professional. De afgestudeerden zullen in de genoemde functies als 'assistent to' starten.

De input vanuit het werkveld wordt geformaliseerd in de Werkveldcommissie. Deze is voldoende breed samengesteld, met een adequate afspiegeling van het werkveld. De beroepsprofielen worden in overleg met het beroepenveld geactualiseerd als daar aanleiding voor is, bijvoorbeeld de vernieuwing van de majors en de curriculumherziening. De eindkwalificaties zijn in 2006 uitgewerkt in een competentiehandboek, met daarin gedetailleerde beschrijvingen van de competenties en de relatie tussen de competenties en het curriculum. In de beschrijving van de competenties in de competentieboekhouding zijn ook de Dublin-descriptoren verwerkt, zodat het niveau van de competenties is geborgd. Alles overziende is de commissie van oordeel dat de beroepsprofielen, de daaruit afgeleide eindkwalificaties en de detaillering daarvan in het competentiehandboek voldoende aansluiten bij de wensen en eisen vanuit het werkveld en een solide basis vormen om de inhoud van het programma op te baseren.

De onderwijsleeromgeving

De commissie kwalificeert de onderwijsleeromgeving als voldoende.

Het programma is een adequate vertaling van de eindkwalificaties in onderwijseenheden. De opleiding is in het proces om het programma voor de voltijd te vernieuwen: de eerste en tweedejaars volgen het nieuwe programma. De commissie ziet de vernieuwing van het voltijd curriculum als een positieve ontwikkeling, met name de major International Water Management, met een heldere keuze om de kennis van de Nederlandse delta te exporteren.

De commissie steunt de opleiding in de aandacht voor kennisontwikkeling in de propedeuse. Wel waarschuwt het visitatieteam om de daaruit voortvloeiende keuze voor monodisciplinaire kennisoverdracht niet een terugkeer te laten zijn naar de traditionele manier van lesgeven, maar de verworvenheden van het competentiegericht onderwijs zo mogelijk te behouden in de nieuwe aanpak 'kennis voor kunde'. In het programma is voldoende ruimte voor praktijkopdrachten, stages en contacten met het werkveld. Het studiemateriaal is voldoende actueel en toegesneden op de modules.

Pagina 3 van 8 Het programma is helder geconstrueerd, met duidelijke verticale leerlijnen in de keuze voor een meer 'technische' dan wel een meer 'ruimtelijke oriëntatie'. Wel merkt de commissie op dat de onderzoekslijn duidelijker neergezet kan worden in het curriculum.

De horizontale en verticale samenhang is goed geborgd met het gebruik van de curriculumboekhouding. De studenten herkennen de samenhang in het programma, ze zijn enthousiast en betrokken bij de opleiding. De docenten dragen de curriculumvernieuwing en zijn te spreken over de inbreng van het werkveld daarbij. De logistiek in de uitvoering van het curriculum (de kleine kwaliteit, zoals juiste en tijdige informatievoorziening, goede planning van de toetsen, tijdige terug- koppeling aan studenten) blijft aandacht verdienen. Voor alle studenten geldt dat taalbeheersing een belangrijke voorwaarde is om goed te communiceren; het Nederlands en Engels in de rapporten krijgt thans terecht meer aandacht. De huisvesting en voorzieningen voor het onderwijs in het gebouw zijn adequaat. De commissie heeft waardering voor het benutten van het Landgoed Larenstein als voorziening voor het praktijk- en projectonderwijs.

De toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie kwalificeert deze standaard als voldoende.

De toetsing in het programma is adequaat vormgegeven met diverse toetsvormen. De toetsing sluit aan op de gebruikte werkvormen en het didactisch concept van het programma. De opleiding zet externe begeleiders in bij de beoordeling van stage, extern project en afstuderen, waarbij de docent/begeleider van de school het cijfer vaststelt. Het tijdig verstrekken van de toetsresultaten vormt daarin een aandachtspunt voor de opleiding. De validiteit en betrouwbaarheid van de toetsing wordt bewaakt door de examencommissie en de toetscommissie. VHL-breed wordt aandacht besteed aan vernieuwing van het toetsbeleid en de werking van de examencommissie. LWM conformeert zich hieraan. De commissie heeft in de visitatie in juni 2012 uit de lijst van afstudeerwerkstukken vijftien rapporten geselecteerd en beoordeeld. Vervolgens heeft de commissie nog vijf rapporten opgevraagd. In totaal zijn er twintig rapporten beoordeeld van zo'n dertig studenten. Zeven van de twintig zijn rapporten van deeltijdstudenten, deze zijn volgens de commissie allemaal correct volgens de standaard beoordeeld.

Van de dertien rapporten van voltijdstudenten heeft de commissie op dat moment bij vier rapporten ernstige vraagtekens gezet. Zij kon op dat moment niet staven of deze afgestudeerden daadwerkelijk het beoogde eindniveau hadden bereikt, ook niet nadat door de betreffende beoordelaars een toelichting was gegeven. Opvallend in deze vier gevallen was dat de studenten in het colloquium een hoger cijfer scoorden dan voor de schriftelijke rapportage.

De opleiding heeft op grond van die bevinding maatregelen genomen om haar eigen beleid ('een student kan pas op het colloquium komen als de scriptie voldoende is') beter te gaan handhaven. De commissie heeft vijftien eindwerken geselecteerd van 22 studenten die zijn afgestudeerd na genoemde maatregel. De bevindingen van die tweede steekproef zijn besproken met de opleiding op 15 november 2012. Daarbij is vastgesteld dat de betreffende scripties het bachelorniveau adequaat weerspiegelen.

Aanbevelingen

Binnen het onderwijs komt de competentie 'onderzoek doen' in het derde en vierde jaar terug, voornamelijk in de projecten en tijdens de afstudeeropdracht.

Pagina 4 van 8 De studenten leren hoe ze onderzoek moeten doen in de praktijk: ze leren metingen te verrichten en ze leren een plan van aanpak en een rapportage te maken aan de hand van een format. De commissie meent echter dat de competentie 'onderzoek doen' verder verstevigd dient te worden door deze helderder en eenduidiger als onderzoekslijn te expliciteren. In het verlengde daarvan meent de commissie ook dat het effectief taalgebruik van studenten nadere aandacht verdient.

De commissie heeft van de deeltijdstudenten vernomen dat de spreiding van de toetsen vaak niet regelmatig verdeeld is over de perioden: de ene periode weinig toetsen en dan weer veel. Zeker voor deeltijdstudenten is een evenwichtiger tentamenlast aanbevelenswaardig.

Studenten geven aan dat het in praktijk niet eenvoudig is om een minor buiten LWM te volgen. De commissie beveelt aan om de (universitaire) minors buiten LWM beter in beeld te brengen.

Aanbevelingen

De NVAO heeft aanvullende informatie opgevraagd met betrekking tot de deeltijdse variant van de opleiding. Op basis van het beoordelingsrapport en de aanvullende informatie beveelt de NVAO de opleiding aan inzichtelijker te maken dat de EC's verworven worden op grond van aangetoonde competenties vanuit de werkervaring van de student. De NVAO beveelt daarbij aan deze EC's jaarlijks achteraf toe te kennen, als de student, op basis van opleidingsrelevant werk, blijkt te voldoen aan de eisen die gesteld zijn.

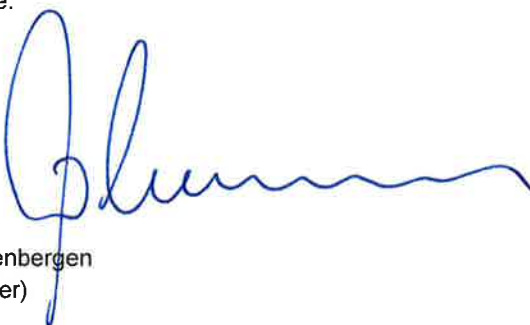
Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Hogeschool Van Hall Larenstein te Velp in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 24 juni 2013 naar voren te brengen. Bij brief van 10 juli 2013 heeft het college van bestuur ingestemd met het voornemen tot besluit.

Op grond van het voorgaande besluit de NVAO accreditatie te verlenen aan de hbo-bachelor Land- en Watermanagement (240 ECTS; variant: voltijd, deeltijd; locatie: Velp) van de Hogeschool Van Hall Larenstein te Velp. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2014 en is van kracht tot en met 31 december 2016 (2019)¹.

Den Haag, 15 augustus 2013

De NVAO
Voor deze:

3/a

R.P. Zevenbergen
(bestuurder)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

---

¹ Gelet op het bepaalde in artikel 18.32c, derde lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) bedraagt de geldigheidsduur van de accreditatietermijn van de opleiding maximaal drie jaar zolang de instelling nog niet beschikt over een positieve instellingstoets kwaliteitszorg. Zodra de instellingstoets is verkregen, wordt de accreditatietermijn verlengd naar zes jaar.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel	Beoordeling door het panel
		<i>voltijd</i>	<i>deeltijd</i>
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	V	V
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	V	V
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	V	V
Eindoordeel		V	V

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende (O), voldoende (V), goed (G) of excellent (E). Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

Tabel 1: Uitval uit het eerste jaar.

Cohort	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Uitval	13%	16%	19%	20%	22%	38%	3%

Tabel 2: Uitval uit de bachelor.

Cohort	2005	2006	2007	2008
Uitval	6%	5%	6%	9%

Tabel 3: Rendement.

Cohort	2005	2006	2007
Rendement	80%	85%	66%

Tabel 4: Docentkwaliteit.

Graad	MA	PhD
Percentage	79%	3%

Tabel 5: Student-docentratio.

Ratio	1:22
--------------	------

Tabel 6: Contacturen.

Studiejaar	1	2	3	4
Contacturen	23	22	8	8

Pagina 8 van 8 **Bijlage 3: panelsamenstelling**

- Drs. M.J.M. Foppele, tot augustus 2011 opleidingsdirecteur van bij HAS Den Bosch, en nu is nog als adviseur actief bij het opzetten van nieuwe bacheloropleidingen
- Ir. R. Kloosterman, Directeur AeQui
- Ing. C.M. van der Vaart, internationaal senior projectleider bij de Dienst Landelijk Gebied van het Ministerie EL&I
- Ir. H. van der Wielen, senior adviseur Waterbeheer bij ingenieursbureau Oranjewoud
- D. Ramondt, student Honors Bachelor Natuurkunde, Wiskunde, Politicologie en Sociologie aan het University College Utrecht.

Het panel werd ondersteund door drs. C.J. de Monchy, secretaris (gecertificeerd).